

RESTAURAREA UNEI MESE OCTOGONALE

ROMULUS ZAMFIR*

Obiectele vechi sunt asemenea unor capsule temporale, care poartă imaginea unor timpuri apuse. Ele reprezintă astăzi o sursă de satisfacție și un punct de plecare pentru înțelegerea trecutului.

În patrimoniul Muzeului Golești se află o masă decorativă octogonală care a fost achiziționată, în anii '60, împreună cu alte elemente de mobilier din comuna Budeasa, aflată în apropiere de Pitești, pe malul stâng al Argeșului. Aici se află conacul familiei Budișteanu, una din vechile familii boierești pământene.

Boierii Budișteni s-au înrudit cu familii prestigioase, ca de exemplu familia Rosetti. Dintre personajele de notorietate ale acestei familii menționăm pe generalul Constantin Budișteanu, fost ministru de război, și colonelul Alexandru Budișteanu, fost senator¹.

Descrierea obiectului. Masa are un caracter decorativ și este alcătuită din două ansambluri, superior și inferior, unite prin intermediul unor coloane torsadate. Ansamblul inferior susține elemente decorative intercalate printre coloane. Ansamblul superior sprijină prin două etaje de arcade blatul mesei. Coloanele susțin arcadele prin intermediul unor capiteli decorative prin incizare cu un motiv floral (crin). Motivul crinului se regăsește conturat și pe elementele decorative intercalate la bază, printre coloane.

Alte elemente de decor sunt creșturile în evantai și în dinți de lup, de inspirație populară, și incizia geometrică de pe blatul mesei.

Astfel, din punct de vedere stilistic, masa reunește elemente eterogene. Probabil că a fost realizată la sfârșitul secolului al XIX-lea sau începutul secolului al XX-lea.

---

* Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești.

¹ Octav G. Lecca, *Familii boierești române*, Editura Minerva, București, 1899, p. 10.

Fig. 1. Masa înainte de restaurare.

Descrierea stării de conservare. Creșterea temporară a umidității în spațiul în care a fost depozitată masa a favorizat dezvoltarea de fungi (mușegaiuri). Acestea erau prezente în special la partea inferioară a obiectului, acolo unde și depunerile aderente erau mai consistente. O altă consecință a umidității ridicate a fost descleierea unor îmbinări. Pelicula de lac ce acoperea obiectul era afectată de depunerile aderente și de uzura mecanică. Culoarea și fibra lemnului nu mai erau vizibile decât la nivelul tăbliei. Problemele de conservare identificate au fost următoarele: atac fungic, depuneri aderente, fisuri și deformări, intervenții anterioare inadecvate de fixare a crăpăturilor cu cuie metalice, pierderea stabilității structurale datorită descleierii îmbinărilor, stratul de lac compromis.

Metodologia de restaurare aplicată. Au fost demontate coloanele ale căror asamblări erau slăbite, cu ajutorul unor pene din lemn de stejar, introduse sub îmbinare, fără a forța. Demontarea a evidențiat o crăpătură în blatul corpului inferior, pe linia cepilor coloanelor, care a fost reparată în trecut, în mod inadecvat, cu ajutorul unor cuie metalice.

Fig. 2. La demontare se observă suprafețe ascunse pe care s-au dezvoltat fungi.

Cuiele au fost extrase. La extragerea cuielor cleștele trebuie sprijinit pe o lamelă metalică pentru a nu deforma fibra lemnului în locul unde exercită presiune. Partea desprinsă a fost fixată prin încheiere și asigurată suplimentar cu cepi de bambus. La încheieri se folosește adeziv colagenic (clei de oase) care este reversibil prin încălzire sau rehidratare.

Fig. 3. Remedierea intervenției inadecvate.

S-a procedat la înlăturarea peliculei vechi de șelac degradate. Șelacul este o rășină de origine animală (produsă de anumite insecte), folosită frecvent la lăcuirea mobilei înainte de generalizarea lacurilor sintetice (circa 1930). El se aplică dizolvat în alcool, iar rezistența sa la agresiuni mecanice este mai redusă decât a lacurilor moderne, dar nuanța sa maroniu-roșcată dă o tentă caldă culorii lemnului.

Fig. 4. Înlăturarea prin decapare a depozitelor aderente și a șelacului compromis.

Pentru decapare s-a folosit decapant ecologic Emex, mai puțin agresiv din punct de vedere chimic decât alte produse de acest tip. Lacul gonflat a fost îndepărtat prin raclare cu o spatulă, apoi suprafața a fost curățată și neutralizată cu alcool etilic denaturat aplicat cu periute și îndepărtat prin tamponare cu material textil pentru o uscare rapidă. Alcoolul etilic are și efect biocid, o concentrație de 70% fiind suficientă pentru înlăturarea mucegaiurilor.

Fig. 5. Unele fracturi existente au fost reîncleiate și consolidate cu cepi de bambus.

Modul în care sunt îmbinate elementele bolților cu coloanele (cepul coloanei este inserat pe linia de îmbinare a fețelor laterale) explică lipsa de rezistență a îmbinării. Au fost completate mici lacune, folosindu-se lemn bine uscat din aceeași esență (stejar) și respectându-se orientarea fibrelor. În timp lemnul lucrează și se deformează. Cele mai dispuse la deformări sunt scândurile cu lățime mare, debitate tangențial. Fixarea unei deformări a panoului inferior s-a realizat cu cepi de bambus. Fisurile au fost chituite și integrate cromatic. S-a folosit un chit cu liant acrilic, material de umplere carbonat de calciu și colorat cu pigmenți minerali. Acesta nu este dur și poate fi șlefuit sau îndepărtat cu ușurință.

Modelele decorative crestate au fost accentuate prin băițuire cu negru, corespunzător aspectului inițial. Lăcuirea s-a făcut cu șelac aplicat cu pensula în mai multe straturi, corespunzător finisării originale. Masa restaurată a fost valorificată expozițional, fiind expusă în Conacul din Muzeul Golești.

Fig. 6. Masa restaurată.

Pentru o bună conservare a obiectului restaurat, s-a recomandat păstrarea obiectului în condiții optime de microclimat cu o umiditate relativă cât mai stabilă, cuprinsă între 50-65%, corelată cu valori optime de temperatură 18-20° C, fără fluctuații, ferit de praf, poluare și de radiații ultraviolete și infraroșii. Pentru protejare s-a recomandat păstrarea acestuia, atunci când nu este expus, acoperit cu o husă de material textil. În timpul manipulării se va acorda atenție fragilității obiectului, care la ridicare trebuie să fie susținut atât de partea superioară, cât și de partea inferioară (nu doar de marginea blatului), pentru a nu suprasolicita îmbinările coloanelor torsadate.

Masa octogonală și-a recăpătat în urma intervențiilor de restaurare integritatea fizică, funcționalitatea și aspectul estetic.

THE RESTORATION OF AN OCTAGONAL TABLE

Abstract

This paper presents details of the restoration process that was applied to a small decorative table from the fine furniture collection of the Golești Museum. After a short presentation, the design and technical characteristics of the restored table, and the degradation present before restoration, this paper follows the stages of the restoration process, as well as the measures taken to preserve, manipulate and expose after restoration.